

דברי השירה

ויזכר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמס (דברים לא)

מתורת מורינו רבי יהודה אריה הלוי דינר שליט"א רב ביהכ"נ ידברי שירי ואזור מרכז ב"ב

נערך ע"י א.ח.ב. • ניתן לקבל הגליון במייל 036194741@gmail.com

פרשת וארא

אין דבר העומד בפני הרצון

"ומשה בן שמונים שנה ואהרן בן שלש ושמנים שנה בדברם אל פרעה" (ז' - ז'). כתב הספורנו, ועם כל זקנתם השכימו והזדרזו לרצון קונם. כי אמנם מי שהגיע לשמונים גם בימים ההם כבר עבר ימי השיבה והגיע לגבורות, כמו שהעיד בתפלתו באמרו ימי שנותינו בהם שבעים שנה וגו'. כעין זה כתוב בפרשת ויחי (מ"ח - ב') "ויתחזק ישראל וישב על המטה". וכתב בעל הטורים (שם ד"ה וישב על המטה), "והמן נופל על המטה" (מגילת אסתר ז' - ח') מלמד שהצדיקים אפילו כשהן חלשים מתחזקים שנאמר "ויתחזק ישראל וישב על המטה", והרשעים אפילו בתוקפן הן נופלין שנאמר "והמן נופל על המטה". זה מראה שהקב"ה נותן כוחות למי שכל החיים מתאמץ לעשות את רצון ה', והרשע שמשמש ככוחות שלו לצער הוא חלש.

כתוב בפרשת בחקותי (כ"ו - ג') "אם בחקותי תלכו". כתוב במדרש (ויקרא רבה פרשה ל"ה סימן א'), אם בחקותי תלכו הה"ד (תהלים ק"ט) "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך" אמר דוד רב"ע בכל יום ויום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ולבתי מדרשות הה"ד "ואשיבה רגלי אל עדותיך". דבר מצוה קשה לו לבצע זאת בפועל כי כשחושב לעשות מצוה נוצר אצלו ויכוח בין היצר הרע ליצר הטוב [יום יום], אבל כשהאדם מגיע לעשות דבר גשמי [שאינו בו דבר מצוה כלל] מיד האדם מצליח בקלות לבצע את רצונו, והסוד בזה הוא שהגוף מבין רק בדבר גופני אבל לעשות דברים רוחניים זה מעל לכוחותיו, וזה מה שהמדרש כותב, שדוד המלך השתמש בחכמתו כדי לרמות את היצר הרע והגוף שלו, והיה אומר להם "אני הולך לכל מיני דברים גשמיים" וכך היה קם מהר ממיטתו ובדרך היה משנה את דרכו לבית המדרש.

אנחנו רואים אנשים שבימי בין הזמנים הם עושים טיולים מהבוקר עד הערב בלי שום הפסקה כלל! והם לא מתעייפים, וההסבר לזה הוא שיש להם חשק לדברים גשמיים לכן הם לא מתעייפים. ואצל משה רבינו אפילו שהיה בן שמונים בכל זאת הוא עשה את שליחותו, כי הגוף שלו התרגל ליהנות מרוחניות.

רבי משה פיינשטיין זצ"ל היה אומר "הייתי בהרבה חתונות, ולא ראיתי שאנשים נרדמו באמצע הסעודה, אבל באמצע השיעור או באמצע הלימוד ראיתי...!". רבי יוסף ישראלזון זצ"ל [חתן מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל] אמר "אולי רבי משה פיינשטיין זצ"ל לא ראה אנשים שנרדמים ליד האוכל אבל אני ראיתי שהגרי"ש אלישיב היה נרדם באמצע הסעודה אבל אם היו מדברים איתו בלימוד הוא היה עירני". כל זה ללמדנו להרגיל את הגוף שלנו להתחשק לדברים רוחניים.

שליטה עצמית בכל במצבים

"ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים" (ח' - ב'). כותב רש"י, צפרדע אחת היתה והיו מכין אותה והיא מתזת נחילים נחילים זהו מדרשו. מרן הסטייפלר זצ"ל שאל, אם המצריים ראו שבכל מכה ומכה על הצפרדע יצא ממנה כמה וכמה צפרדעים היו אמורים להפסיק להכות אותה מיד לאחד המכה הראשונה, אז למה המשיכו להכות את הצפרדע? תירץ, שכשבן אדם נמצא במצב של כעס הוא עושה דברים נגד השכל, כי כשהאדם נמצא במצב כזה הוא לא שולט על עצמו גם אם יפסיד הרבה, כי המידות רעות שיש לו תופסות אותו. יוצא שבגלל מידת הכעס של המצריים זה גרם להם הסבל של מכת צפרדע.

העבודה שלנו היא להתרגל לשלוט על עצמנו וכך לא נגיע למצבים שהמידות רעות ישלטו עלינו ותופסות אותנו. מספרים שפעם מישהו הגיע לבזות את אחד מהנציגים של היהדות החרדית בכנסת ואותו נציג לא הגיב ושתק, אברך אחד ניגש לנציג וסיפר לו שכבר עשר שנים אין לו ילדים וביקש ממנו שיברך אותו בזכות ששתק לאחר שביזו אותו, תשע חודשים לאחר מכן נולד ילד לאברך זה. עוד מספרים שבאחד מהיישובים החדשים הגיעו מאות משפחות לגור שם. ראובן שהיה אחד מהם היה צריך פרנסה אז קנה מוצר מסוים ותלה מודעות פרסום עבור המוצר העומד למכירה. למחרת בבוקר ראובן קיבל שיחת טלפון משמעון והוא התחיל לצעוק עליו שהוא כבר נמצא הרבה זמן ביישוב הזה והוא ג"כ מוכר את אותו המוצר... ראובן התחיל לחשוב לעצמו "אם מרן ראש הישיבה הגר"ל שטיינמן זצ"ל היה חי מה היה אומר לי לעשות? בטח שראש הישיבה היה אומר לי לוותר לו ולהפסיק למכור" וכך עשה. כל הסחורה שקנה בעשר אלף שקלים החליט לא למכור אותה. לאחר חודשיים ארגנו אנשי הקהילה ערב של "יריד" עבור תושבי השכונה, המארגנים הזמינו את ראובן ושמעון, שמעון אמר להם שזה לא מתאים לו להגיע למכירת יריד ולכן ראובן הגיע עם כל הסחורה שעמד אצלו וכך מכר את הכל והרוויח הרבה יותר ממה שחשב.

זהירות מלשון הרע

"וסרו הצפרדים ממך ומביתך" (ח' - ז'). כתב מרן החפץ חיים זצ"ל, כאן הועילה תפלת משה רבינו להסיר הצפרדעים מפרעה ומעבדיו, ובפרשת חוקת (במדבר כ"א - ד') במעשה הנחשים הרפים כשהתפלל משה בעד העם לא הועילה תפלתו להסיר את הנחשים הממיתים, אלא נתן לו הקב"ה עצה, לשים שרף על נס, והנשוכים יסתכלו בו ויחיו, וכדרשת חז"ל ראש השנה (דף כ"ט ע"א). אבל הענין הוא כי לכל יש תרופה חוץ מלשון הרע, והמקטרג הנברא מלשון הרע א"א להסירו, כי עומד ומקטרג, וכמו שהמספר לשון הרע מספר בפיו, כן הוא המקטרג הנברא מהחטא הזה מדבר במו פיו וא"א להשתיקו. ומכיון שעונש השרפים בא על עון לשון הרע בשביל שדבר העם באהרן ובמשה, לכן לא הועילה תפלתו של משה להסירם לגמרי, אלא נתן הקב"ה עצה, איך לרפא את הנישך מהנחש.

ועוד כתב מרן החפץ חיים זצ"ל (בספרו שמירת הלשון שער הזכירה פרק ו'), ידוע דכל מה שהקב"ה מעניש את האדם הכל הוא לטובתו, כדי שינקה מעוונותיו ולפעמים כדי שיעשה תשובה, ולכן בזמן שהיה מקדש קים והיה לנו כהן מטהר, אם נכשל אדם בעון לשון הרע היה הקב"ה מביא עליו עונש נגעים... והנה בבואו אחר כך אל ביתו בראותו את החסד הגדול שעשה לו ה' יתברך שרפא אותו מצרעתו, בודאי עשה כל מה שקיבל עליו בהיותו מחויב למחנה ופיס לכל מי שדיבר עליו לשון הרע. והנה על ידי כל זה נטהר לגמרי מזה הנגע וגם מזה העון, כי על העבר נתכפר לו בענשו ובזיונו, ועל להבא היה נזהר מעצמו בכל כחותיו שלא לבוא עוד לזה החטא. והנה כל זה היה בזמן שהיה המקדש קים, מה שאין כן עתה, בעונותינו הרבים, שאין לנו לא מקדש ולא קרבנות ולא כהן מטהר, אם הקב"ה מביא את הנגעים על גופו היה נשאר לטומאתו לעד, ולא היה אפשר לו להנקות מזה, על כן נשארה טמאת הנגע שבא על ידי חטא זה דבוקה רק בנפשו ואין בולטת על גופו מבחוץ... צריך להתאונן תמיד על נפשו כי אף שמחפה עליו הקב"ה בזה העולם ואינו מראה קלונו לכל, על כל פנים אחר פטירתו, שתצא הנפש מהגוף, תתגלה זהמת צרעתו לעיני הכל, וכל עוד שתהא דבוקה חלאת הזהמא הזו בנפש, בודאי לא יבוא מנוגע בהיכל ה' בגן עדן ויצטרך לישוב בדד למעלה חוץ למחנה ישראל, שהוא מקום הקלפות והחיצונים, אם לא עשה תשובה כראוי.

זה ההסבר לפסוק במשלי (כ"א - כ"ג) "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו", ורבי ינאי דרש "מצרעת נפשו". וכתב החפץ חיים (בסוף פרק ו' שער הזכירה) שלשון הרע מביא לעניות, על כן מי שרוצה לחיות בטובה ישמור עצמו. הרבה אנשים אומרים שקשה להם לשמור על איסור לשון הרע, עד כדי כך שמתרצים את עצמם לפי שכתוב בגמ' (בבא בתרא דף קס"ה ע"א) "אמר רב יהודה אמר רב: רוב בגול, ומיעוט בעריות, והכל בלשון הרע" אז מה הטענה על מי שמדבר לשון הרע?

נודה מאד לכל מי שיקבל לסייע בכיסוי הוצאות ההדפסה. להנצחות לע"נ וכי"ב. נא לפנות לטייל 036194741@gmail.com

מִרְן הַחֲפִיץ חַיִּים זצ"ל כתב (בשער תבונה פרק ט"ו) בשם המהרש"א, דמה שאמרו כולם היינו רק שאם האדם לא יתן עיניו ולבו על דבורו ויניח אותו על טבעו בודאי כולם יכשלו בו, ולא כמו גזל ועריות, דאף אם יניח אותו על טבעו, ויכל גם כן לפעמים להנצל מזה על איזה זמן, מה שאין כן בלשון הרע, שהוא תלוי בדבורו. אבל לא כונו חז"ל, חס ושלום, לומר שהאדם לא יוכל להנצל כלל מאבק לשון הרע.

חשיבות לימוד המוסר

"הירא את דבר ה' מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים, ואשר לא שם לבו אל דבר ה' ויעזב את עבדיו ואת מקנהו בשדה" (ט' - כ', כ"א). שואלים, לכאורה היה צריך להיות כתוב "לא ירא את דבר ה'" במקום "אשר לא שם לבו"? שרק חושב על הקב"ה יש לו יראה ממנו, אבל פרעה עשה שלא יחשוב על רבונו של עולם, לכן כתוב "אשר לא שם לבו"!
והתרגום יונתן כתב "איוב דהוה דחיל מפתגמא... ובלעם דלא שויה לביה לפתגמא...". שואלים, למה בלעם לא הכניס בהמתו לתוך ביתו, הרי היה לו תאוות ממון? התשובה לכך היא שאפילו שבלעם ידע מה צריך לעשות הוא לא חשב על מה שעשה, לכן הגיע לדרגה "אשר לא שם לבו" והשאיר את בהמתו בחוץ וכך הפסיד.

מספרים שבזמן מִרְן הַחֲפִיץ חַיִּים זצ"ל היו שני משכילים, אדם הכהן וחברו, ולא האמינו בהשאת הנפש. סיכמו ביניהם שמי שימות קודם יבוא לשני בחלום וזה יוכיח לו שיש השארת הנפש. וסיפר החפץ חיים שבסוף אחד מהם נפטר וכשחברו הגיע ליד הקבר שלו ראה אותו עומד בבית הקברות כמה דקות וכך התעלף, ועם כל זה לא עזר לו לחזור בו.

"וידעת היום והשבת אל לבבך" (דברים ד' - ל"ט), ידיעה ולב זה שתי דברים, הבעלי מוסר אומרים שהמרחק בין הראש ללב זה מרחק עצום.

במעמד סיום הש"ס הגדול שע"י 'דרשו' מִרְן רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה הַגְרִי"ג אַדְלֶשְׁטֵין שליט"א אמר "ספרי המוסר מביאים ל'אשריך בעולם הזה', ורבים אמרו לי את זה, שהתחילו ללמוד ספרי מוסר בקביעות יום יומית, משהו, לא משנה כמה זמן, וכפי שאמר פעם מִרְן הַגְרֵא"ל שטיינמן זצ"ל שאם לומדים אפילו חמש דקות מסילת ישירים, אם זה בקביעות בכל יום זה משפיע לחיים טובים ומאושרים, אדם שחי עם חשבון, והכל מסודר אצלו, הוא מאושר! וזה דבר שרואים במציאות, ורבים אמרו לי כן, בעלי משפחה, שהתחילו ללמוד מוסר בקביעות, והבית נהיה מאושר ומלא שמחה".

היסוד של היצר הרע הוא להרגיל את האדם לא לשים לבו לדבר ה', היצר הרע עושה הכל כדי שהאדם לא יחשוב על מה שעושה, אבל כשהאדם לומד מוסר בקביעות הוא מתחיל לחשוב ולהתבונן אחרת ויותר נזהר מה שהוא עושה.

ה' יעזור שכולנו נזכה לחשוב, ונלמד מוסר יום יום, וכך כל היום יהיה אחרת, וכך נהיה בגדר "הירא את דבר ה'" ונעלה מעלה מעלה במעלות התורה והיראה.

דברי הספד ליד מיטתו של הגאון רבי פסח אליהו ב"ר אברהם צבי פאלק זצ"ל

נלב"ע כ"ג טבת תש"פ - ת.נ.צ.ב.ה.

שבת ברכות וההלכות הקשות, בורר, לישא, מוקצה, כל ההלכות היו ברורות, אפילו הגברים התביישו שנשתייהם ידעו יותר טוב מהם את ההלכות, הכנסת את היראת שמים בתוכן, את הגישמאק שבהלכה, באיזה צורה מדהימה העברת את זה, היה לך אלפי תלמידים ותלמידות כיון שהתלמידות שלך לימדו את ההלכות לבעליהן וילדיהן ונכדיהן, הכנסת לתוך הבית שלהן את הגשמאק של שבת, ואת הגישמאק של לדעת את ההלכה, את הגשמאק להיות יהודי ובן תורה.

עוד מהפכה של ממש עשית רבי אליהו, נגעת בנקודה שאף אחד לא התעסק בה לפניך, פתחת חיים חדשים, פתחת אורות חדשים, את כל הנושא של צניעות, צניעות בנות ישראל כמו שאישה יהודיה צריכה ללכת, שהיא לא תהיה כמו ברחוב, להבדיל בין הגויים, אתה עמדת על המשמר, חד וחיתוך, זה מותר וזה אסור, ספר שלם עוז והדר לבושה, זה לא סתם ספר, אלא זה יסוד לספרים אחרים, יסוד הצניעות שלא יהיה הפקר, הכנסת לתוך הבנות היהודיות את הנושא של צניעות.

עשית מהפכה בצניעות [אני לא יודע אם מותר להגיד] כמו שמִרְן הַחֲפִיץ חַיִּים זצ"ל עשה מהפכה עם המשנה ברורה, כל העולם בדרך מה הרב פאלק אומר, הם ידעו שאתה 'הערלאך', הם ידעו שאתה לא חושב על עצמך, אלא רק על רצון ה', זה היה כל החן שלך בהלכה, בשבת בצניעות, וזה לא רק זה, לא ענין אותך לעדכן דברים לפי הנהגה של הגויים, אלא חיית את ההלכה למעשה, כל שנה יוצא מכשיר חדש, דברים חדשים, כולם ידעו שיאפשר לשאול את הרב פאלק, הוא ידע להגיד זה מותר זה אסור, זה חומרא. הדלקת אור!

אתמול דברתי עם הרבה אנשים, ואמרו לי שאצל הרב פאלק ידעו שאפשר להתקשר מתי שרוצים, אפשר להיכנס לשאול שאלה מתי שרוצים, הוא תמיד מוכן, תמיד יש לרב פאלק אוזן קשבת, גם במנשטשאלה, לונדון, אמריקה, ידעו שאם יש שאלה אפשר להתקשר לרב פאלק ויגיד מה מותר ומה אסור, ברור וחתיך.

אתמול כולנו היינו בהלם, איך ממשיכים הלאה בלי רבי פאלק, שהיה הסמל של הבהירות, סמל של אהבת הבריות, סמל של אהבת ישראל, סמל של מידות טובות, איך ממשיכים הלאה?!

הוא תמיד היה בשמחה, בירחי כלה מתי שדברו עם הרב פאלק, רק תראו את התמונה שלך, תמיד עם חיוך, האם אתם יודעים למה תמיד הוא היה מחייך? כתוב בפסוק (תהילים ל"ד - ג') "מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב", אתה רצה לראות טוב? אתה רוצה כל פעם להיות בשמחה? פי עצה אחת שכתובה בפסוק (שם ל"ד) "נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה", אף פעם לא יכלו להגיד מילה רעה לרב פאלק, לא רק שלא אמרו לו מילה לא טובה, ולא רק שלא דיברו לשון הרע, הרב פאלק היה גם בדרגה שלא 'ראה' לשון הרע, הסתכל רק בצורה טובה.

לפני שלש שבועות ישבנו על שולחן אחד עם ראש הישיבה שליט"א, ודיברת עם כזה נחת, עם כזה שמחה, אני זוכר שאמרו ששנה הבאה ניפגש בירחי כלה...

עזבת אותנו, אבל תדע שעכשיו אנחנו רואים אחרת, נלך בדרכים שלך, ביחד עם מידות טובות נסתכל על כל דבר בצורה טובה, לדעת לעשות רק רצון ה' יתברך ולחפש את האמת, את האמת בהלכה, את מה שצריך לעשות, אם בן אדם מחפש את האמת הוא יגיע לזה.

כולם מבקשים מחילה, וגם אני צריך לבקש מחילה כי בודאי לא כיבדתי אותך מספיק, כל פעם אנחנו יושבים ביחד בירחי כלה אחד ליד השני, בשנה הזאת אתה ישיבת בצד השני, וכשהגעת אלי אמרת "חבל שאנחנו לא ישבנו ביחד" ובודאי לא כיבדתי אותך כראוי, תמחול לי.

האמת היא שאתה לא יודע על מה אני מדבר, כי אתה חושב שאין לך על מה למחול, לא היה מושג אצלך להיות פגוע, אתה כל כך רחוק מכבוד שאתה לא מבין בזה כלל, וזה מה שאנחנו צריכים ללמוד ממך.

אמרת לי שאתה באמצע לחבר שו"ת מחזה אליהו חלק ג', אמרת לי את זה עם חיוך, היית כזה שמח, אמרת לי שמחזה אליהו התקבל, לא אמרת את זה מתוך גאווה, אלא אמרת את זה כי זה אמת, אנשים מסתכלים בזה זה מראה שזה תורת אמת, וזה היה השמחה שלך, השמחה שלך הייתה תורת ה' ורצון השם.

ה' יעזור שנלך בדרכים שלך וניפגש בקרוב בתחית המתים, ויתקיים הפסוק (ישעיהו כ"ה - ח') "בלע המות לנצח ומחיה ה' אלקים ימיה מעל כל פנים", ונאמר אמן.

[תורגם מאייש ומאנגלית לפי הבנת העורך]

רבי אליהו, אתמול לפני שלש שבועות ישבנו ביחד כל הלילה עם יבלחט"א ראש ישיבת פוניבז' מִרְן הַגְרֵב"ד פּוֹבֶרְסְקִי שליט"א, עם כזה גישמאק, עם כזה רוגע, עם כזה חן, כל השבוע היינו ביחד עם ראש הישיבה בהולנד לירחי כלה, ואמרת לי "למה אתה נכנס לשיעור שלי? הרי זה דברים פשוטים?".

כתוב בפרשה (ו' - כ"ו) "הוא אהרן ומושה אשר אמר ה' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם". כותב רש"י, הוא אהרן ומושה, יש מקומות שמקדים אהרן למשה ויש מקומות שמקדים משה לאהרן, לומר לך ששקולין כאחד.

רבי משה פיינשטיין זצ"ל שואל איך אפשר להגיד שמשה ואהרן היו באותה דרגה הרי כתוב מפורש בתורה (דברים ל"ד - י') "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה", זאת אומרת שמשה היה יותר גדול, לא איך אפשר להגיד שמשה ואהרן היו שקולין כאחד?

ומתוך בעל האגרות משה שכל אחד מקבל את הכוחות מהקב"ה והעבודה שלנו היא לנצל את הכוחות שאנחנו מקבלים ממנו, משה רבינו היו לו כוחות להיות גם נביא בדרגתו וניצל זאת כמה שאפשר, אהרן הכהן לא קיבל את הכח להיות נביא כמשה אבל את הכוחות שקיבל הוא ניצל אותם במלואם, אז כלפי שמים שניהם (משה ואהרן) הם היו באותה מדרגה כי למעלה לא מסתכלים מה הבן אדם עשה אלא כמה הוא ניצל ממה שהוא קיבל, והדרגה למעלה נמדד לפי ניצול הכוחות ולא לפי הכוחות עצמם כי את זה מקבל האדם מאת ה' יתברך.

שמעתי מראש ישיבת פוניבז' מִרְן הַגְרֵב"ד פּוֹבֶרְסְקִי שליט"א בשם הגרא"א דסלר זצ"ל שמודיים בן אדם לפי ניצול הכוחות ולא לפי הכישרונות כי כל אחד קיבל את הכישרונות שלו [הכישרונות זה רק מלבוש כדי לעבוד בעולם הזה], מודדים בן אדם לפי כמה שהוא ניצל את הכוחות.

משה היה יותר גדול מאהרן בנבואה, אבל שקולים הם כי כל אחד ניצל את הכוחות שלו עד הסוף.

רבי אליהו, אני לא יודע איך לדבר, גאון במידות, גאון בעניויות, לא רק גאון בענווה, אפילו לא הבין מה זה כבוד, לא היה אצלו מושג של כבוד עצמי, הלך כאיש בן אנשים, הוא לא הבין מה זה כבוד!

כשהתורה מבדלת על משה רבינו, לא כתוב שמשה רבינו קיבל ומסר את התורה, אבל כן כתוב שמשה רבינו היה עניו מכל האדם, לרבי אליהו היה כל כך הרבה מידות, כל אחד ששאל שאלה הוא היה מסתכל עליו כאילו שהוא הרב שלו, והיה נראה שרצה להגיד לכל אחד "מה אתה שואל אותי בכלל?" ובגלל זה כולם אהבו אותו, לא היה לו אף שונא כי הרגיש שהוא איש אמת, כי אצלו היה רצון השם, לא היה שום "אני", היה אהבה לכל אחד, כל אחד הרגיש שהוא ידד שלו.

עמל התורה שלו, משהו לא יאומן, תסתכלו במחזה אליהו, כל סוגיא נלמדה לעומק מהתחלה ועד הסוף, ולכן הכל כתוב בהבנה ובהירות, בסוף כל תשובה רבי אליהו כתב סיכום הלכה למעשה לעומק, הכל היה ברור וחתיך.

כשמעתי את השיעורים שלך רבי אליהו בירחי כלה ראייתי שכל ההלכות אצלך היו ברורות, הלכות בישול [כלי ראשון כלי שני עירוי], הלכות בורר, לישא, ברכות ותפילה. הכל היה ברור.

כולם ידעו שיש צורך לשאול או לברר איזה ענין, היו נכנסים אצלך. ל"ט מלאכות הם הלכות הכי קשות. העברת את זה כל כך ברור, בשביל אנשים תלמידי חכמים ואנשים פשוטים עם כל הבהירות, מותר אסור ספק חומרא, צריך להחמיר, אפשר להחמיר, אפשר להתיר.

היה לך כ'ח דהתירא, היה לך כוח התורה אדיר והכוח הזה התקבל, ולמה זה התקבל? כי הגמרא אומרת כח דהתירא עדיף, אצלך היה רק רצון השם, מה הקב"ה מצפה ממני? ללמוד את הסוגיא ולדעת מה יצא מהסוגיא, לא היה אצלך 'אני'.

כל דבר שאלת את גדולי הדור. לפני שיש שנה היה ישיבה אצל הרב וואזנר וכשנכנסת לביתו הרב וואזנר קם לפניך.

אנשים ראו את הערלאכקייט שלך, לא היה בגדר נכנס מהלב ויוצא מהלב, חיית את האידישקייט, את שבת ואת הברכות, אצלך האידישקייט זה היראת שמים, אחד שיראת השם היא אוצרו אז הוא שונה בלימוד, כמה רבי אליהו הוא חשוב בשבילנו.

רבי אליהו אתה לא יכלו לחלוט כמה כוח הכנסת לנשים צדקניות במשך חמישים שנה בסמינר, הכנסת כוח ויראת שמים בהלכה, לא אישה שחוזרת הביתה אחרי החתונה אומרת "הרב פאלק אמר ככה וככה", לולי זה לא היו יודעים מה מותר ומה אסור ובודאי היו מגיעים לחילול שבת, ואתה הכנסת את זה עם כל כך הרבה גישמאק,

לעילוי נשמת

נשמה טהורה הנעדרת רחל ע"ה בת יבדלחט"א הנאמן רבי יהודה אריה הלוי דיבר שליט"א נלב"ע כ"ה מנחשו תש"פ - ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

בעל ה'חוט שני' מִרְן הַגְאון רבי שמועריזו יוסף נסים בן רבי נחום מאיר קרליץ זצוק"ל נלב"ע כ"ג טבת תש"פ - ת.נ.צ.ב.ה.